

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

közbenső ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.539/2020/3. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Kozma és Fáy Ügyvédi Iroda

(Cím3,

ügyintéző: dr. Kozma Péter Zoltán ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda

(Cím5,

ügyintéző: dr. Havasi Karolin ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 61.Pf.631.116/2019/10.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.P.88.666/2017/35.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak – az illetékes állami adóhatóság felhívására – 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2013. augusztus 3-án a felperest késő este az 5. számú főúton elütötte egy gépjármű, amelynek következtében mindkét lábának a szilánkos törését szenvedte el.

[2] A baleset olyan módon következett be, hogy a felperes közúti rendőri intézkedés miatt gépjárművéből kiszállva egy telefonbeszélgetés alatt körütekintés és láthatósági mellény viselése nélkül kilépett az 5. számú főútra, besétált az úttest közel felezővonalához, ahol a menetiránynak háttal megállt, és telefonált.

[3] A kárt okozó gépjármű vezetője a baleset időpontjában az alperesnél rendelkezett érvényes felelősségbiztosítással.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében a balesettel okozati összefüggésben keletkezett vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítését kérte.

[5] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 345. § (1) bekezdésének második fordulata alapján mentesült a felelősség alól. Másodlagosan a régi Ptk. 345. § (2) bekezdésének alkalmazásával kármegosztás alkalmazását kérte, a felperes közrehatását 80%-ban kérte megállapítani.

Az első- és másodfokú közbenső ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[7] Határozata indokolásában kifejtette, hogy az alperes által biztosított gépjármű vezetőjének az adott körülmények között nem kellett a felperes jelenlétére számítania az út közepén.

[8] Érvelése szerint a bizonyítékok alapján a gépjárművezetőnek nem volt reális esélye arra, hogy bármilyen vezetéstechnikai manőverrel, így fékezéssel vagy ellenkormányzással a balesetet elkerülje, részéről vezetéstechnikai hiba nem merült fel.

[9] Megállapította, hogy a baleset oka a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esett, és elháríthatatlan volt, így az alperes a veszélyes üzemi felelősség alól sikerrel kimentette magát.

[10] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes a felperes 2013. augusztus 3. napján bekövetkezett balesetével összefüggésben álló kárai 20%-ának megtérítésére köteles.

[11] Nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, amely szerint a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján az alperes mentesülésének a feltételei fennállnak. Rámutatott, hogy az alperes biztosítottját a hivatkozott jogszabályhely értelmében objektív felelősség terheli, amely felróhatóságtól független. Érvelése szerint az alperes a felelősség alól csak két konjunktív feltétel igazolása esetén mentesülhetett volna: ha bizonyítja, hogy a kárt a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső, elháríthatatlan ok idézte elő.

[12] Rámutatott arra, hogy a közúton tartózkodó felperes nem minősül a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső körülménynek, mert a baleset helyszínének közelében buszmegálló és útkereszteződés is található, továbbá meghatározott szabályok szerint gyalogos a főúton, a mellett is közlekedhet. Hangsúlyozta, hogy emiatt a gépjárművezetőnek számítania kellett gyalogosok feltűnésére.

[13] Érvelése szerint, amennyiben éjszaka, az út felező vonalának közelében, a menetirány felé néző, láthatósági mellényt nem viselő gyalogos a veszélyes üzemi felelősség körén kívül eső körülménynek minősülne, az alperes biztosítottja akkor sem mentesülhetne a felelősség alól, mivel a baleset részéről nem volt elkerülhetetlen, ezáltal elháríthatatlan.

[14] Az igazságügyi szakértő másodfokú tárgyaláson kifejtett szakvéleménye alapján úgy ítélte meg, hogy az alperes biztosítottja által megválasztott haladási sebesség relatív gyorshajtsáknak minősült, figyelemmel a tompított fényszóróhoz tartozó belátható távolságra és a közelben található autóbusz öbölre. Emellett hivatkozott arra, hogy a gépjárművezető terhére cselekvési késedelem is róható, mivel a megfelelő sebesség mellett 30 méter távolságról észelve a gyalogost, jobbra kormányzással a baleset elkerülhető lett volna.

[15] Fentiek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes nem bizonyította a mentesüléséhez szükséges másik kritériumot sem, vagyis a baleset bekövetkezésének elháríthatatlanságát.

[16] Megjegyezte, hogy az 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 26. § (4) bekezdés helyes értelmezése szerint főszabályként a gépjármű vezetőjének a belátott távolságon belül meg kell tudnia állítania a gépkocsit, illetve a megengedethez képest tovább csökkentenie a sebességet, ha az úton akadályra kell számítania.

[17] Az alperes védekezése kapcsán rámutatott arra: az, hogy éjszakai sötétben, kivilágítatlan országúton, fényvisszaverő mellény viselete nélkül az úttest közepén álló személy, aki egyáltalán nem figyel a forgalmat az ő haladási irányából, nem mentesíti a gépjárművezetőt azon kötelezettsége alól, hogy a belátható útszakaszhoz igazítsa autója sebességét. Érvelése szerint, mivel ezt az alperes biztosította elmulasztotta, relatív gyorsajtást valószínűsített meg, így a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján a felelősség alól nem mentesülhet.

[18] Kifejtette ugyanakkor, hogy a régi Ptk. 345. § (2) bekezdésének rendelkezése az alperes biztosította felelősségének korlátot szab, amikor kimondja: nem kell megtéríteni a kárt annyiban, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott.

[19] Megállapította, hogy a felperes megszegte a KRESZ szabályait, amikor az út felelővonalának a közelében tartózkodott láthatósági mellény viselése nélkül, nem úgy járt el, ahogy az tőle az adott helyzetben elvárható volt, kárainak bekövetkezésében közrehatott. Mindezek alapján a felperesre terhesebben 20-80%-os mértékű kármegosztást tartott indokoltnak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[20] A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

[21] Megsértett jogszabályként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdésére, a régi Ptk. 345. § (1) bekezdésére, valamint a KRESZ 26. § (4) bekezdésére hivatkozott.

[22] Nem értett egyet azzal, hogy a veszélyes üzemi felelősség alól történő mentesüléshez szükséges két konjunktív feltétel egyike sem áll fenn.

[23] Álláspontja szerint a perbeli eset egyedi körülményeit kell értékelni. Érvelése szerint a másodfokú bíróság nem fejtette ki, hogy a baleseti helyszín közelében található buszmegálló és útkereszteződés miatt milyen okból kellett a gépjárművezetőnek gyalogos feltűnésére számítania.

[24] Hangsúlyozta, hogy a felperes magatartása az, amelyet a gépjárművezető által üzemeltetett veszélyes üzemi működésével össze kell vetni, és ebben a relációban a felperes magatartása a veszélyes üzemi működési körén kívül esik.

[25] Állítása szerint a másodfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelve jutott arra az álláspontra, hogy a gépjárművezető szempontjából a felperes magatartása nem volt elháríthatatlan, a baleset nem volt elkerülhetetlen.

[26] Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a szakvélemény teljes szövegét nem együttesen és egységesen értelmezve mérlegelte, abból kiragadott szövegrészeket, így az „észlelési késedelem” fogalmát, amelyet tévesen értelmezett.

[27] Kiemelte, hogy a KRESZ 26. § (4) bekezdése szerint nem a sebességet kell úgy megválasztani, hogy a jármű vezetője minden akadály előtt meg tudjon állni, hanem csak olyan akadály előtt, amire számítania kell.

[28] Hangsúlyozta, hogy a felperes a közlekedési szabályok egyikét sem tartotta be, amikor éjszakai sötétségben, lakott területen kívül, a gépjárművel használt úttest közepén, fényvisszaverő mellény nélkül, a forgalomra nem figyelve, telefonálva tartózkodott. Érvelése szerint ilyen közlekedési akadályra a gépjárművezetőnek az adott helyen és időben nem kellett számítania.

[29] Utalt arra is, hogy a szakértői vélemény helyes értelmezése szerint a cselekvési késedelem arra az elméleti lehetőségre vonatkozott, ha a gépjárművezető már 30 méterről észlelte volna az úttest közepén tartózkodó felperest.

[30] Kifogásolta azt is, hogy az eljáró bíróságok nem tulajdonítottak jelentőséget a gépjárművezető részéről a távolsági fényszóró lekapcsolásának. Kiemelte, hogy biztosítottjuk a rendőrségi jármű észlelésével és a távolsági fényszóró lekapcsolásával közvetlenül a balesetet megelőzően két potenciális veszélyforrást azonosított, és reagált le csaknem azonos időben. Álláspontja szerint mindezek után a gépjárművezető a felperes úttesten történő tartózkodását már csak akkor volt képes észlelni, amikor az ütközés elkerülése érdekében már nem volt lehetősége cselekedni, ezért a veszélyes üzemi felelősség alól való mentesülés mindkét konjunktív feltétele, a fokozott veszéllyel járó tevékenységen kívüliség és az elháríthatatlanság is megállapítható.

[31] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[32] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[33] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 270. § (2) és a 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések tekintetében vizsgálta felül.

[34] Az alperes megsértett jogszabályként a régi Pp. 206. § (1) bekezdésére, a régi Ptk. 345. § (1) bekezdésére, valamint a KRESZ 26. § (4) bekezdésére hivatkozott.

[35] Rögzíti a Kúria, hogy az eljáró bíróságok helyesen bírálták el a perbeli jogvitát a régi Ptk. 345. § (1) és (2) bekezdése alapján. Helyesen utalt arra a másodfokú bíróság a jogerős közbenső ítéletben, hogy a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése szerint az alperes biztosítottját objektív felelősség terheli. Erre figyelemmel felelőssége felróhatóságától független, azonban nem korlátlan, az alperes a kártérítési felelősség alól annyiban mentesülhet, amennyiben bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Hangsúlyozza a Kúria, hogy e két feltétel konjunktív, amennyiben az egyik nem teljesül, úgy a másik vizsgálata szükségtelen.

[36] Az alperes hivatkozásával ellentétben nem sérült a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az eset összes körülményének vizsgálata alapján a Ptk. 345. § (1) bekezdés második mondata szerinti mentesülés a perbeli esetben nem állt fenn, mert az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a baleset oka a veszélyes üzemi tevékenység körén kívül esett. Utal arra is a Kúria, hogy a veszélyes üzemi fogalma nem szűkíthető le a fokozott veszéllyel járó tevékenység eszközére, a közúton tartózkodó

gépjárművön kívül kiterjed az üzemeltetés körülményeire is. Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a közúton tartózkodó felperes nem minősül a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső körülménynek, mivel a baleset helyszínén buszmegálló és útkereszteződés is található. Megjegyzi a Kúria, hogy a károkozó saját előadása szerint észlelte az út szélén álló rendőrautót, erre tekintettel csökkentette a sebességét. Rámutat a Kúria: álló rendőrautó jelenléte a közúton a gépjárművezetők ellenőrzését is feltételezheti, amely nem vitathatóan – buszmegálló és útkereszteződés hiányában is – gyalogos személy közúton történő tartózkodásával járhat, így alaptalan a felülvizsgálati kérelem azon hivatkozása, hogy a gépjárművezetőnek gyalogos személy feltűnésére nem kellett számítania az adott helyzetben.

[37] Kiemeli a Kúria: ha a kárt a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén belül eső ok idézte elő, a veszélyes üzemi felelősség fennállása szempontjából már nincs jelentősége annak, hogy az a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató részéről elhárítható, vagy elháríthatatlan volt-e, azt vizsgálni már nem szükséges.

[38] Az elháríthatatlansággal kapcsolatban kizárólag a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai alapján rámutat a Kúria, hogy nem sérült a régi Pp. 206. § (1) bekezdése sem, ebben a kérdésben a perbeli esetben a másodfokú bíróság helyesen értékelte a bizonyítékokat, okfejtésével a Kúria maradéktalanul egyetértett.

[39] A Kúria az alperes a régi Pp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozásával kapcsolatban kiemeli, hogy abban az esetben van lehetőség a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére, és ennek eredményeképpen a tényállás megváltoztatására, ha a jogerős határozat iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526.).

[40] Az igazságügyi szakértői vélemény alapján a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes jogelődje nem tartotta be a KRESZ 26. § (4) bekezdésében előírtakat, amely szerint a jármű sebességét a sebességhatáron belül úgy kellett volna megválasztania, hogy ha a belátható útszakaszon belül akadály merül fel, meg tudjon állni.

[41] Fentiek alapján helytálló a másodfokú bíróság azon megállapítása, amely szerint az alperes nem tudta bizonyítani sem a káresemény veszélyes üzem működésén kívül eső elháríthatatlanságát, sem pedig a felperes balesetben történő 100%-os közreható magatartását. Mivel a felperes nem vitatottan súlyosan gondatlan magatartást tanúsított, számos KRESZ szabályt megszegett, ezért a reá terhesebb – a felülvizsgálati kérelemben egyébként nem vitatott – 80-20%-os kármegosztási arány nem kifogásolható még akkor sem, ha a kármegosztásnál a tevékenység fokozottan veszélyes jellegét az üzembentartó terhére kellett figyelembe venni.

[42] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta, mert az megfelelt a felülvizsgálat tárgyává tett jogszabályoknak.

Záró rész

[43] A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban ismert költsége nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

[44] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illeték állam

javára történő megfizetésére a felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperes köteles a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

[45] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[46] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.
Budapest, 2021. március 17.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző

HM